

16.12.2022

1 INNSPILL TIL FORSVARSKOMMISJONEN

1.1 Innledning

Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) takker for muligheten til å komme med innspill til Forsvarskommisjonen. KONGSBERG er Norges ledende bedrift innen forsvar og aerospace-relaterte systemer. Porteføljen omfatter produkter og systemer for kommando og kontroll, styring av våpen, overvåking, kommunikasjonsløsninger og missiler. KONGSBERG produserer også avanserte kompositt- og mekaniske produkter for fly og helikopter.

KONGSBERG har lang og stolt historie fra etableringen på Kongsberg i 1814 og frem til dagens globale operasjon. Vår bedrifts virksomhet er tett knyttet til nasjonens utvikling og tett og nært samarbeid med Forsvaret. Dette samarbeidet har i stor grad bidratt til at man nå finner selskaper som for eksempel TechnipFMC, Kongsberg Automotive og GKN med opphav i forsvarsindustrien og som i dag sysselsetter over 30,000 høyteknologi arbeidsplasser. Dette legger igjen grunnlaget for et stort antall underleverandører over hele landet.

1.2 Strategisk partnerskap og totalforsvaret

Våre allierte og Norge lever i en sikkerhetspolitisk utfordrende tid, og vår evne til nasjonal beredskap og mobilisering er mer aktuelt enn på svært mange år. Nasjonens beredskapsevne er i stor grad avhengig av totalforsvaret hvor sivile aktører og samfunnet for øvrig samspiller med forsvaret om å sikre denne beredskapen. Det er i Norge i dag mangel på kritisk kapasitet og kompetanse på flere områder, eksempelvis innenfor flyteknisk vedlikeholdskompetanse. Både forsvaret og KONGSBERG jobber for å kunne utdanne flere teknikere med relevant bakgrunn, men dette vil ta tid og krever ekstra innsats. Det er helt avgjørende at de kapasitetene som allerede finnes i Norge faktisk blir utnyttet som del av nasjonens forsvars- og beredskapsevne.

Forsvarets utfordring er i stor grad knyttet til evnen å raskest mulig forstå og utnytte både nye teknologier og sikring av forsyningssikkerhet for å skape operative fordeler. For at det skal fungere må et sivil-militært samarbeid innenfor rammen av totalforsvaret etter vårt syn være grunnleggende for å kunne møte et stadig mer sammensatt utfordringsbilde. Et godt eksempel på dette er AIM. Strategisk samarbeid var avgjørende for at KONGSBERG i 2019 kjøpte AIM Norway (tidligere Luftforsvarets Hovedverksted på Kjeller). Uten forankring omkring strategisk samarbeid ville ikke KONGSBERG kjøpt selskapet. Siden vi overtok selskapet som nå heter KAMS (Kongsberg Aviation Maintenance Services AS), har vi profesjonalisert virksomheten og etablert mange nye arbeidsplasser med spisskompetanse innenfor flyvedlikehold. Dette har vært gjort i tett samarbeid med tillitsvalgte etter den norske samarbeidsmodellen.

Forsvaret baserer seg i stor grad på tilgang til ressurser fra det sivile markedet, både nasjonalt og internasjonalt. Det forutsetter at man også nasjonalt besitter nødvendig kompetanse og kapasitet på utvalgte områder. Knytningen mot disse områdene bør prioriteres sammen med strategiske partnere

KONGSBERG

som er under nasjonal kontroll og som kan etterleve de sikkerhetsregimene denne sektoren er underlagt.

Et partnerskap som reelt skal kunne understøtte forsvarssektorens oppgaver vil måtte basere seg på tydelige og avklarte rolle- og ansvarsfordelinger. Videre må partnerskapet være langsiktig, robust og gjensidig forpliktende, og gjelde i fred, krise, konflikt og krig. Når forsvarssektoren inngår strategisk partnerskap med norske leverandører, velges denne samarbeidsformen for nettopp å øke den operative evnen til Forsvaret gjennom sikring av langsiktig nasjonal kontroll og beredskap.

I arbeidet med beredskapskonsept i vedlikeholdsavtaler har representanter fra Forsvaret sammen med KONGSBERG tatt frem et helhetlig konsept for leveranser i fred, krise, konflikt og krig som ivaretar krigens folkerett, annet regelverk, og er i tråd med Forsvarets forsterkede fokus på «train as you fight». KONGSBERG forstår dette slik at måten man arbeider og samarbeider i fredstid må være tilnærmet lik det man vil måtte gjøre hvis situasjonen eskaleres til krise, konflikt eller i ytterste tilfelle krig.

KONGSBERG mener det er viktig for nasjonens beredskapsevne å få til et godt strategisk samarbeid mellom forsvarssektoren og nasjonal forsvarsindustri. Vi ønsker å finne gode komplementære løsninger som styrker forsvars- og beredskapsevnen, genererer kostnadseffektive løsninger og skaper langsiktige arbeidsplasser i Norge.

1.3 Teknologitviking og et sterkt forsvar

Norges forsvarsevne er avhengig av en godt utviklet og moderne forsvarsindustri. KONGSBERG er en strategisk partner for det norske forsvars operative behov, både som leverandør av materiell, avanserte høyteknologiske kapasiteter og vedlikehold.

KONGSBERG jobber hver dag med teknologi som gjør at Norge og våre allierte blir i stand til å forsvare seg med det beste utstyret som finnes i verden. Vi produserer blant annet det avanserte luftvernssystemet NASAMS, vi lager kommando- og kontrollsystemer til ubåter, vi leverer svært avanserte presisjonsmissiler til sjøforsvaret og luftforsvaret, vi produserer kritiske deler til kampflyet F-35 samt fjernstyrte våpenstasjoner til bruk på militære kjøretøy. Dette er avansert teknologi som tilfører betydelige operative kapabiliteter og operasjonell forsvarseffekt.

Alle disse nevnte systemene og kapasitetene er utviklet med utgangspunkt i norske behov og i tett samarbeid med norske myndigheter, Forsvaret og norske forskningsinstitusjoner. Man har lyktes fordi vi har hatt tidlig dialog, tett samarbeid og langsiktig planlegging sammen med forsvarssektoren og industrien. KONGSBERG har vært et speilbilde på norske sikkerhetsbehov siden opprettelsen i 1814. Å aktivt bidra til å løse utfordringer knyttet til totalforsvaret av Norge er en sterk forpliktelse for oss og noe vi er svært stolte av. I tillegg ser vi også de kapasitetene og løsningene som vi sammen har utviklet er samfunnsøkonomisk lønnsomt, har høy eksportandel og bidrar betydelig til verdiskaping for AS Norge.

KONGSBERG har et stort nettverk av partnere og 1500 norske underleverandører. Det gir store ringvirkninger å ha et lokomotiv som trekker andre med seg. Det gjelder både innen teknologitviking, inkludering av delprodukter på større systemer og dermed muligheter til å bli med på store internasjonale leveranser. KONGSBERG gir mange små- og mellomstore bedrifter muligheter til å komme seg inn i nasjonale og internasjonale markeder.

1.4 Bærekraft

Klimautfordringer og miljøendringer vil få en stadig mer innvirkning på forsvarssektoren. Disse endringene vil påvirke både det operative miljøet og det strategiske landskapet, og potensielt føre til nye sikkerhetsutfordringer og kreve nye tilnærminger til forsvar. Samlet sett vil forsvarssektoren måtte tilpasse seg disse endringene og være forberedt på å svare på utfordringene de gir. Forsvarssektoren har en kritisk rolle å spille for å støtte innsatsen for å møte klimautfordringer.

Fred er en forutsetning for et bærekraftig samfunn, og ved å arbeide for å redusere klimagassutslipp, tilpasse seg virkningene av et endret klima, og investere i forskning og utvikling, kan forsvarssektoren bidra til å beskytte miljøet og støtte global innsats for å møte denne utfordringen.

KONGSBERG jobber aktivt med å ta frem bærekraftige produkter, systemer og tjenester som skal redusere klimautfordringene i mange sektorer. Teknologi utviklet for forsvarssektoren har fått stor og bred sivil anvendelse. Ett eksempel er det autonome nullutslippsfartøyet Yara Birkeland, som ikke kunne vært «sjøsatt» uten avansert sensor- og kommunikasjonsteknologi fra forsvarssektoren. Forsvaret er i ferd med å definere bærekraftensyn i utformingen av krav til nye anskaffelser. Dette er svært positivt, og vi tror at et nært samarbeid med en industriaktør som forstår både Forsvarets operative behov og har erfaring med klimavennlige løsninger vil være nødvendig.

1.5 Avslutning

Et lands evne til avskrekking og å forsvare seg er basert på at dette er troverdig. Teknologi og logistikk er et svært viktig bidrag til dette, og alle land som har en egen forsvarsindustri av et visst omfang betrakter denne som et virkemiddel for å ivareta sine vesentlige nasjonale sikkerhetsinteresser.

I Norge har vi en tett dialog mellom forsvarssektoren og industrien og dette har medført mange gode løsninger. Det er viktig at dette samarbeidet videreutvikles og utnyttes til det beste for nasjonens interesse. Norge er et lite land, men vi har svært kompetente mennesker som leverer verdensledende løsninger i veldig mange sektorer, og dette gjelder både Forsvaret og forsvarsindustrien.

Forsvarsindustrien er viktig for å sikre nasjonal handlefrihet, i tillegg til at den bidrar til teknologiutvikling, verdiskaping og sysselsetting. KONGSBERG er stolt av å være en solid bidragsyter til Forsvaret og at vi har en sentral rolle i totalforsvaret. Vi ønsker en ytterligere forsterkning og konkretisering av samarbeidet og rollen vår i fremtiden for å verne om nasjonens interesser på alle områder.